

АИТВ ІНДЕТІН
БАҚЫЛАУДЫҢ
АЛМАТЫ МОДЕЛІ

Контактіге дейінгі профилактика туралы жиі қойылатын сұрақтар

Алматы 2021

ҚДП дегеніміз не?

ҚДП (контактіге дейінгі профилактика) – АИТВ-дан қорғау мақсатында АИТВ-ны жұқтыру (қорғалмаған жыныстық қатынас немесе есірткіні пайдалану) қаупіне байланысты жағдай туындағанға дейін дәрі қабылдау.

ҚДП жүргізу кімдерге ұсынылды?

ҚДП АИТВ-инфекциясының елеулі қаупі бар барлық адамдарға (ерлер де, әйелдер де) арналған, соның ішінде:

- АИТВ-мен өмір сүретін адамдардың жыныстық серіктестері (әсіресе, егер АИТВ жұқтырған серіктес АРТ-ны қабылдаса немесе вирустық жүктемесі жоғары болса);
- презервативтерді үнемі және дұрыс қолдана алмайтын адамдар жыныстық қатынастың травматикалық түрлерімен айналысады немесе алкогольдік, не есірткілік мас күйінде жыныстық қатынасқа түседі;
- жыныстық жолмен берілетін бірнеше инфекциясы бар адамдар;
- есірткіні қолданған кезде басқа адамдардың инелерін, шприцтерін немесе басқа құрылғыларды қолданатын адамдар.

ҚДП – жаңа дәрі ме?

Жоқ, ҚДП жаңа дәрі емес. ҚДП - бұл АИТВ-ның алдын алудың қосымша әдісі, екі антиретровирустық препараттың (тенофовир/эмтрицитабин) комбинациясын бір таблеткамен қабылдау. Бұл дәрілер АИТВ-инфекциясы бар адамдарды емдеу үшін көптеген жылдар бойы басқа антиретровирустық препараттармен бірге қолданылады.

ҚДП қалай жүргізіледі?

ҚДП бастау үшін сіз дәрігердің кеңесінен өтуіңіз керек, ол ҚДП-нің ең оңтайлы схемасын таңдауға көмектеседі. ҚДП үшін дәрі қабылдаудың екі схемасы бар:

1) күн сайын 1 таблеткадан (**ҚДП күнделікті қабылдау**). Бұл схема АИТВ-жұқпасының елеулі және ұзақ мерзімді қаупіне ұшыраған барлық әйелдер мен ерлер үшін жарамды.

2) болжамды жыныстық қатынасқа дейін 2-24 сағат бұрын 2 таблетка. Алғашқы екі таблетканы қабылдағаннан кейін 24 сағаттан кейін бір таблетканы қабылдау және бірінші қабылдағаннан кейін 48 сағаттан кейін тағы бір таблетканы қабылдау (ҚДП ситуациялық қабылдауы)

ҚДП-ны тамақтануға қарамастан күннің кез келген уақытында қабылдауға болады.

ҚДП қанша уақытқа созылады?

ҚДП АИТВ-жұқпасының елеулі қаупі бар адамдар үшін қосымша қорғаныс ретінде ұсынылады. ҚДП үшін дәрі-дәрмектерді сіз АИТВ-ны жұқтыру қаупі жоғары болған кезде ғана қабылдауыңыз керек.

ҚДП-ны қашан тоқтатуға болады?

Егер өміріңізде өзгеріс болса және АИТВ-инфекциясының айтарлықтай қаупіне ұшырамасаңыз, ҚДП қабылдауды тоқтатуға болады. Алайда, АИТВ берілуінің алдын алу үшін соңғы жыныстық қатынастан кейін немесе есірткіні қолданғаннан кейін АИТВ жұқтыру қаупіне ұшыраған жағдайда тағы 7 күн ішінде ҚДП таблеткаларын қабылдау керек. ҚДП-ны тоқтату үшін ЖИТС орталығында дәрігермен кеңесу қажет.

ҚДП арналған дәрі-дәрмектер ақылы ма?

Жоқ, Қазақстан азаматтары үшін ҚДП жүргізуге арналған дәрі-дәрмектер ЖИТС орталығында тегін беріледі. ҚДП алу үшін өзіңізбен бірге жеке кәуәлігіңіз болу керек.

ҚДП кезінде дәрігерге қаншалықты жиі бару керек?

ҚДП басталғаннан кейін бір айдан кейін сіз АИТВ-ға тест тапсыру, бүйректің жұмысын тексеру және қосымша таблетка алу үшін дәрігерге баруыңыз керек. Осыдан кейін сіз дәрігерге барып, әр 3 ай сайын АИТВ-ға тест тапсыруыңыз керек.

ҚДП қаншалықты тиімді?

ҚДП 100% қорғамайды, бірақ ол жоғары тиімділікке ие, АИТВ-дан қорғаудың жоғары деңгейін қамтамасыз етеді. ҚДП тиімділігі таблеткалардың дұрыс қабылдануына тікелей байланысты. ҚДП тұрақты және дұрыс қабылдаған кезде жыныстық қатынас кезінде АИТВ жұқтыру қаупі 90%-дан астамға төмендеуі мүмкін. Күнделікті қабылдау кезінде бір таблетканы күн сайын өткізіп алмастан ішу керек екенін есте ұстаған жөн, ал қорғаныс таблеткаларды күнделікті қабылдау басталған соң 7 күннен кейін әрекет ете бастайды.

ҚДП таблеткаларын қабылдауды ұмытып кеткен жағдайда не істеу керек?

ҚДП дұрыс қабылданған жағдайда ғана тиімді. Егер сіз таблетка қабылдауды ұмытып кеткен болсаңыз, оны есіңізге түсе салысымен қабылдаңыз. Мысалы, әдетте сіз ҚДП-ны таңертең қабылдайсыз делік, бірақ ұйықтар алдында таңертең таблетка ішуді ұмытып кеткеніңіз есіңізге түсті, онда ол таблетканы түнде ішіп, ал таңертең кестеге сәйкес келесі таблетканы ішуіңіз керек. Егер сіз 2 және одан да көп күн үзілістен кейін ҚДП-ға арналған таблеткаларды қабылдауды қайта бастаған болсаңыз, қорғаныс таблеткаларды күнделікті қабылдау басталған соң 7 күннен кейін әрекет ететінін ұмытпаңыз. Осы кезеңде қауіпті байланыстардан аулақ болуға тырысыңыз немесе АИТВ-ның алдын-алудың қосымша шараларын қолданыңыз (презервативтер, таза инелер мен шприцтер).

ҚДП АИТВ-ға қарсы вакцина болып табыла ма?

Жоқ. ҚДП АИТВ-ға қарсы вакцина емес. ҚДП - бұл АИТВ-ның алдын-алу таблеткаларын қабылдау, ол тек тұрақты және дұрыс қолданылған кезде және сіз осы таблеткаларды қабылдаған кезде ғана әрекет етеді.

ҚДП қабылдаған кезде жанама әсерлер болуы мүмкін бе?

Ия, бірақ сирек. Адамдардың 10%-дан азында жүрек айну, құсу немесе іштің ауыруы сияқты жанама әсерлер пайда болуы мүмкін, бірақ олар әдетте ҚДП басталғаннан кейінгі алғашқы апталарда тоқтайды.

ҚДП бауырға теріс әсер етуі мүмкін бе?

Жоқ. Бірқатар зерттеулер ҚДП жүргізу бауырға теріс әсер етпейтінін көрсетті. Алайда, ҚДП-де қолданылатын дәрі В гепатитін (бауыр ауруы) емдеуде де қолданылады, сондықтан ҚДП бастағанға дейін бауырыңыздың сау екеніне көз жеткізу үшін В гепатитіне тексерілу керек.

ҚДП бүйрекке теріс әсер етуі мүмкін бе?

Кейбір клиенттер үшін ҚДП бүйрек проблемаларын тудыруы мүмкін, олар бірден көрінбеуі мүмкін. ҚДП қабылдайтындардың барлығына арнайы креатининге тест тапсыру арқылы бүйрек қызметін үнемі тексеріп отыру керек.

ҚДП эрекцияның бұзылуына, «ер күшінің жоғалуына», стерильділікке немесе бедеулікке әкелуі мүмкін бе?

Жоқ. Әлемде жүргізілген зерттеулер ҚДП эрекцияның бұзылуына немесе бедеулікке әкелмейтінін көрсетті.

Жүктілік немесе емізу кезінде ҚДП-ны қабылдауға бола ма?

Иә. Жүктілік және емізу кезінде ҚДП қабылдау қауіпсіз.

Алкогольді немесе есірткіні қолданған кезде ҚДП қабылдауға бола ма?

Иә. Егер сіз алкоголь және/немесе жеңіл есірткі қолдансаңыз, ҚДП-ның әсері болады. Алкоголь мен есірткіні қолдану нәтижесінде сіз ҚДП қабылдауды ұмытып кетуіңіз мүмкін екенін естен шығармаған жөн.

АИТВ мәртебесі - оң болған жағдайда, ҚДП қабылдауға бола ма?

Жоқ. ҚДП тек АИТВ мәртебесі- теріс адамдарға жүргізіледі. АИТВ-инфекциясы бар адамдар емделу үшін АИТВ-ға қарсы бірнеше препараттардың комбинациясын қабылдауы қажет. ҚДП қабылдау кезінде АИТВ-ға тесттен жүйелі түрде өту маңызды, және АИТВ-жұқпасы пайда болған кезде бірден антиретровирустық ем қабылдауды бастау қажет.

АИТВ мәртебесі - оң адаммен жыныстық қатынастан кейін ҚДП қабылдау арқылы АИТВ-инфекциясының алдын алуға бола ма?

Жоқ. ҚДП таблеткаларын қабылдауды АИТВ жұқтырған серіктеспен жыныстық қатынасқа түскенге дейін бастаған жағдайда ғана әсері болады. Егер сіз АИТВ-мен өмір сүретін адаммен қорғалмаған жыныстық қатынасқа түссеңіз, ККП тағайындау қажеттілігін талқылау үшін дереу ЖИТС орталығына хабарласыңыз (контактіден кейінгі профилактика).

ҚДП және ККП арасындағы айырмашылық неде (контактіден кейінгі профилактика)?

- ҚДП және ККП - АИТВ жұқпасы жоқ адамдардың АИТВ жұқтырудың алдын алу мақсатында АИТВ инфекциясына қарсы арнайы дәрілерді қабылдауы.
- ҚДП АИТВ жұқтырған адаммен **жыныстық қатынасқа түскенге дейін**, ал ККП **жыныстық қатынасқа түскеннен кейін** қабылданады.
- ҚДП АИТВ-ны жұқтырудың елеулі қаупі бар барлық кезеңде қабылданады.
- ККП АИТВ-ны жұқтырған адаммен жыныстық қатынастан кейін 28 күн ішінде қабылданады.
- ҚДП және ККП дәрігер кеңес бергеннен кейін ғана тағайындалады.

ҚДП жүргізу кезінде презервативтерді пайдалануды тоқтатуға бола ма?

Презервативтерден айырмашылығы, ҚДП тек АИТВ-дан қорғайды, бірақ жыныстық жолмен берілетін басқа инфекциялардан (ЖЖБИ) немесе жүктіліктен қорғамайды. ҚДП қабылдаған кезде презервативті пайдалану туралы өзіңіз шешім қабылдауыңыз керек.

ҚДП және гормоналды бала көтертпейтін дәрілерді бір уақытта қолдануға бола ма (мысалы, пероралды, инъекциялық, имплантаттар)?

Иә. Жүктіліктің алдын алу үшін ҚДП және гормоналды бала көтертпейтін дәрілерді бір уақытта қолдану қауіпсіз. ҚДП қабылдау бала көтертпейтін дәрілердің тиімділігін төмендетпейді.

ҚДП арналған дәрілерді басқа адамдарға беруге бола ма?

Жоқ. ҚДП тағайындау дәрігердің міндетті тексеруін қажет етеді. Егер сізге жақын адамыңыз АИТВ жұқтыру қаупі бар деп ойласаңыз, оған ҚДП жүргізу мәселесін дәрігермен талқылауға көмектесіңіз. ҚДП таблеткаларын басқа адамға беру қауіпті.

АИТВ жұқтыру қаупін азайту үшін тағы не істеуге болады?

АИТВ алдын-алудың басқа әдістерімен бірге ҚДП қолданыңыз, соның ішінде:

- Әр жыныстық қатынас кезінде презервативтерді дұрыс пайдалану
- АИТВ-ға тұрақты тестілеу
- Жыныстық жолмен берілетін инфекцияларды уақтылы диагностикалау және емдеу
- Инъекциялық есірткіні қолданудан бас тарту немесе таза инелерді, шприцтерді және инъекцияға арналған басқа жабдықты пайдалану.

ЕСІҢІЗДЕ БОЛСЫН

- **ҚДП** - бұл АИТВ жұқтырудың алдын алу үшін таблетка қабылдау;
- **ҚДП** дәрі-дәрмектерді дұрыс қабылдаған кезде ғана тиімді;
- **ҚДП** басқа инфекциялардан немесе жүктіліктен қорғамайды;
- **ҚДП қауіпсіз.** Шамалы жанама әсерлер болуы мүмкін, бірақ олар бірнеше аптадан кейін кетеді;
- **ҚДП** АИТВ-инфекциясының айтарлықтай қаупіне ұшырағаныңызды сезінген кезде ғана жүргізіледі;
- **ҚДП** АИТВ-ға тұрақты тестілеуді қарастырады.
-

ҚДП туралы сұрақтарыңыз қалды ма?

Келіңіз және көбірек біліңіз!

ЖИТС-тың алдын алу және оған қарсы күрес жөніндегі қалалық орталық (Бәсенов к-сі, 2, кабинет № 16, әр сәрсенбі сайын дәрігердің кеңесі)

«Community Friends»

қоғамдық бірлестік кеңсесі

Наурызбай батыр к-сі, 99/1 Байланыс

Телефон нөмірі:

8 700 300 45 11

**«Community Friends» әлеуметтік желілері және
«АИТВ індетін бақылау жөніндегі Алматы моделі» жобасы**

https://www.instagram.com/community__friends/

https://t.me/community_friends

<https://vk.com/communityfriendskz>

https://www.instagram.com/amec_almaty/

<https://www.facebook.com/AMECALmaty>

«АИТВ ІНДЕТІН БАҚЫЛАУ ЖӨНІНДЕГІ АЛМАТЫ МОДЕЛІ»
ЖОБАСЫ ШЕҢБЕРІНДЕ ДАЙЫНДАЛҒАН

